

OULUNSALO

Viihtyisä kotikunta

OULUNSALON KUNNAN
PERUSOPETUKSEN
OPETUSSUUNNITELMA 2005-2008

7 OPPILAAN ARVIOINTI

7.1	ARVIOINTI OPINTOJEN AIKANA	3
7.1.1	ARVIOINNIN TEHTÄVÄ	3
7.1.2	ARVIOINNIN PERIAATTEET	3
7.1.3	OPINNOISSA ETENEMINEN VUOSILUOKITTAIN	4
7.1.4	OPINNOISSA ETENEMINEN OMAN OPINTO-OHJELMAN MUKAAN	4
7.1.5	ARVIOITAVAT OPPIAINEET	5
7.1.6	ARVIOINTIMUODOT LUOKKA-ASTEITTAIN	5
7.1.7	ARVIOINTIAJANKOHDAT	5
7.1.8	TYÖSKENTELYN ARVIOINTI	6
7.1.9	KÄYTTÄYTYMISEN ARVIOINTI	6
7.1.10	OPPILAAN ITSEARVIOINTI	8
7.1.11	ARVIOINTIKESKUSTELU	8
7.1.12	ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVAN OPPILAAN ARVIOINTI	9
7.1.13	MAAHANMUUTTAJAOPPILAAN ARVIOINTI	9
7.2	PÄÄTTÖARVIOINTI.....	10
7.2.1	ARVIOINNIN TEHTÄVÄ	10
7.2.2	ARVIOINNIN PERIAATTEET	10
7.2.3	ARVIOITAVAT OPPIAINEET	10
7.3	ARVIOINNIN UUSIMINEN JA OIKAISU	11
7.4	TODISTUKSET	11
7.4.1	PERUSOPETUKSEN AIKANA KÄYTETTÄVÄT TODISTUKSET	11
7.4.2	PERUSOPETUKSEN PÄÄTTÖTODISTUS	12
7.4.3	MUUT TODISTUKSET	13

7 OPPILAAN ARVIOINTI

Oppilaan arviointi jaetaan arviointiin opintojen aikana ja päättöarviointiin, joilla on erilaiset tehtävät.

7.1 ARVIOINTI OPINTOJEN AIKANA

7.1.1 ARVIOINNIN TEHTÄVÄ

Opintojen aikaisen arvioinnin tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kuvata, miten hyvin oppilas on saavuttanut kasvulle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arvioinnin tehtävänä on auttaa oppilasta muodostamaan realistinen kuva oppimisestaan ja kehitymisestään ja siten tukea oppilaan persoonallisuuden kasvua.

Käytännössä arvioinnilla pyritään

- antamaan realistinen kuva omasta oppimisesta ja osaamisesta
- tukemaan terveen itsetunnon kehittymistä ja sosiaalista kasvua
- auttamaan omien vahvuuksien ja kehittämistarpeiden tunnistamista
- ohjaamaan tavoitteiden asettelussa ja työskentelyn suunnittelussa
- löytämään itselle/oppilaalle sopiva oppimistapa
- ohjaamaan valinnoissa ja jatko-opintojen suunnittelussa

7.1.2 ARVIOINNIN PERIAATTEET

Arviointi on osa oppimisprosessia. Opintojen aikaisen arvioinnin tulee olla totuudenmukaista ja perustua monipuoliseen näyttöön. Arvioinnin tulee kohdistua oppilaan oppimiseen ja edistymiseen oppimisen eri osa-alueilla. Oppilaan arviointi muodostaa kokonaisuuden, jossa on tärkeää opettajan antama jatkuva palaute. Arvioinnin avulla opettaja ohjaa oppilasta tiedostamaan omaa ajatteluaan ja toimintaansa sekä auttaa oppilasta ymmärtämään oppimistaan. Oppilaan edistymistä, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman tavoitteisiin ja kuvauksiin oppilaan hyvästä osaamisesta. Oppilaan suorituksia ei verrata muiden oppilaiden suorituksiin. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan kokonaistilanne.

Numeroarvostelua käytettäessä hyvän osaamisen ja käyttäytymisen kuvaus määrittelee tason arvosanalle kahdeksan, hyvä (8). Sanallisessa arvioinnissa kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta tukee opettajaa hänen arvioidessaan oppilaan edistymistä, ja se on arvioinnin perusta kuvattaessa, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet.

Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan lukuvuoden alussa tietoa arvioinnin perusteista ja käytännön toteutuksesta. Pyydettyessä annetaan selvitys arviointiperusteiden soveltamisesta.

Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa oppilaan edistymisestä, vahvuuksista sekä niistä oppimisen alueista, joita on kehitettävä. Arviointi on yhteistyötä opettajan, oppilaan ja vanhempien välillä.

7.1.3 OPINNOISSA ETENEMINEN VUOSILUOKITTAIN

Perusopetusasetuksen 11. §:ssä on määritelty opinnoissa etenemisen ja vuosiluokalta siirtymisen periaatteet. Opetussuunnitelman perusteet täydentävät asetusta.

Perusopetuksen oppilas etenee opinnoissaan vuosiluokkiin jaetun oppimäärän mukaisesti. Päätöksen oppilaan siirtymisestä seuraavalle vuosiluokalle tai luokalle jättämisestä tekevät rehtori ja oppilasta opettaneet opettajat yhdessä. Päätöksenteon osallistuu tarvittaessa koulukuraattori tai muu asiantuntija.

Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle, jos hän suorittaa hyväksytysti kaikki opetussuunnitelmassa määritellyt vuosiluokan oppimäärään kuuluvat eri oppiaineiden tai aineryhmien opinnot.

Oppilas voi myös siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänellä olisi hylättyjä suorituksia, jos arvioidaan, että hän kykenee selviytymään seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti.

Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle, jos hänen suorituksensa yhdessä tai useammassa vuosiluokan oppimäärään kuuluvassa aineessa tai aineryhmässä on hylätty. Oppilaalle varataan mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa saavuttaneensa hyväksyttävät tiedot ja taidot.

Jos suoritusmahdollisuus annetaan lukuvuoden koulutyön päätyttyä, luokalle jättämisestä voidaan tehdä ehdollinen päätös. Päätöksessä mainitaan ne vuosiluokan oppimäärän osa-alueet, joiden hyväksyty suorittaminen erillisessä kokeessa on vuosiluokalta siirtymisen edellytys. Erillinen koe voi sisältää monipuolisesti erilaisia näyttömahdollisuuksia. Oppilaalle voidaan erityistapauksissa varata mahdollisuus osoittaa hyväksyttävät tiedot ja taidot seuraavan lukuvuoden syyskuun loppuun mennessä.

Oppilas voidaan myös jättää luokalle, vaikka hänellä ei ole hylättyjä suorituksia, jos sitä on pidettävä hänen yleisen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaisena. Oppilaan huoltajalle tulee tällöin varata mahdollisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

Vuosiluokalle jäävän oppilaan suoritukset raukeavat.

7.1.4 OPINNOISSA ETENEMINEN OMAN OPINTO-OHJELMAN MUKAAN

Eri oppiaineiden opinnoissa voidaan edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta oppilaan oman opinto-ohjelman mukaisesti. Päätöksen tekevät rehtori, oppilasta opettavat opettajat ja oppilaan huoltajat yhdessä. Oppilaan opintosuunnitelmassa määritellään ne tiedot ja taidot, jotka ovat edellytyksenä kunkin opintokokonaisuuden opiskelun aloittamiselle.

Perusopetusasetuksen mukaan oman opinto-ohjelman mukaan opiskeleva oppilas siirtyy lukuvuoden koulutyön päätyttyä seuraavalle vuosiluokalle. Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella.

Oppilas luetaan yhdeksännen vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän suorittaa perusopetuksen koko oppimäärän ja saa päättötodistuksen tai hänen oppivelvollisuuskänsä täyttyy ja hän eroaa koulusta.

7.1.5 ARVIOITAVAT OPPIAINEET

Perusopetuksen kaikki oppiaineet arvioidaan ympäristö- ja luonnontieto -aine-ryhmää lukuun ottamatta erillisinä. Vuosiluokilla 1–4 arvioidaan yhtenä kokonaisuutena ympäristö- ja luonnontieto. Vuosiluokilla 5–6 biologia ja maantieto arvioidaan yhtenä kokonaisuutena, samoin fysiikka ja kemia. Vuosiluokilla 7–9 arvioidaan biologia, maantieto, fysiikka, kemia ja terveystieto jokainen erikseen.

7.1.6 ARVIOINTIMUODOT LUOKKA-ASTEITTAIN

<u>Lukuvuosiarviointi</u>	<u>Väliarviointi</u>	<u>Arviointikeskustelu/ itsearviointi</u>
1.lk Sanallinen arviointi	Arviointikeskustelu	Itsearviointi väli- todistuksessa
2.lk Sanallinen arviointi	Sanallinen arviointi	Itsearviointi väli- tai lukuvuositolistuksessa
3.lk Sanallinen arviointi numeroin MA, AI	Arviointikeskustelu	Itsearviointi väli- todistuksessa
4.lk Lukuvuositolistus numeroin	Välitodistus sanallinen, numeroin AI, EN, MA, YM	Itsearviointi väli- tai lukuvuositolistuksessa
5.lk Lukuvuositolistus numeroin	Arviointikeskustelu	Itsearviointi väli- todistuksessa
6.lk Lukuvuositolistus numeroin	Välitodistus numeroin	Itsearviointi väli- tai lukuvuositolistuksessa
7.lk Lukuvuositolistus numeroin	Välitodistus numeroin	Arviointikeskustelu huolta- jan kanssa ja itsearviointi
8.lk Lukuvuositolistus numeroin	Välitodistus numeroin	Itsearviointi ainekohtaisesti
9.lk Päätötolistus	Välitodistus numeroin	Jatko-opintotavoitteellinen itsearviointi

7.1.7 ARVIOINTIAJANKOHDAT

Oppilaalle annetaan välitodistus syyslukukauden lopussa. Väliarviointina toimiva arviointikeskustelu käydään marras- joulukuun aikana vuosiluokilla 1., 3. ja 5. Vuosi-
luokalla 7. väliarvioinnin lisäksi käydään arviointikeskustelu. Lukuvuoden päättyessä
oppilaalle annetaan lukuvuositolistus. Suoritettuaan hyväksytysti 9. vuosiluokan op-
pilas saa päätötolistuksen.

7.1.8 TYÖSKENTELYN ARVIOINTI

Työskentelyn arviointi on osa oppilaan oppimistaitojen arviointia (sanallinen arviointi, numeroarviointi ja arviointikeskustelu). Työskentelyn arvioinnin pohjana ovat työskentelylle eri oppiaineissa asetetut tavoitteet. Työskentelyn arviointi kohdistuu oppilaan taitoon suunnitella, säädellä, toteuttaa ja arvioida omaa työtään. Arvioinnissa otetaan huomioon myös, miten vastuullisesti oppilas työskentelee ja miten hän toimii yhteistyössä toisten kanssa. Työskentelyn arviointi on osa oppiaineen arviointia. Työskentelyä voidaan arvioida myös erikseen. Työskentelyn arviointi on jatkuvaa.

Sanallisessa arvioinnissa työskentelytaidot arvioidaan omana osa-alueenaan.

Numeroarvioinnissa työskentelytaidot arvioidaan osana oppiaineen arviointia. Tämän lisäksi voidaan työskentelyä arvioida myös erillisenä sanallisena arviointina

7.1.9 KÄYTTÄYTYMISEN ARVIOINTI

KÄYTTÄYTYMISEN TAVOITTEET

Oppilaita kasvatetaan hyviin tapoihin, jotta heillä olisi valmiudet kohdata aikuisuus vastuuntuntoisina, ihmiset ja ympäristö huomioonottavina yhteiskunnan jäseninä.

Oppilaita ohjataan tietoiseen vastuunottamiseen itsestä, lähimmäisistä ja ympäristöstä. Oppilaiden halua tehdä heille annetut tehtävät pyritään vahvistamaan tähdentämällä kunkin oppilaan oman osuuden ratkaisuavuutta uusien asioiden oppimisessa. Oppilaita muistutetaan myös jokaisen ihmisen ainutkertaisuudesta, ihmisarvosta ja oikeudesta sekä fyysiseen että psyykkiseen koskemattomuuteen. Tavoitteena on ahkeruuden, rehellisyyden, kohteliaisuuden, suvaitsevuuden ja erilaisuuden hyväksymisen nostaminen oppilaiden elämää ohjaaviksi tekijöiksi. Oppilaiden kasvattaminen hyviin tapoihin edellyttää tilanteisiin puuttumista ja niistä keskustelemista. Aikuisen ja oppilaan välisissä keskusteluissa lapselle/nuorelle osoitetaan raja oikean ja väärän välillä. Näin oppilas kokee, että hänestä välitetään. Oppilaiden parissa toimivat aikuiset kasvattavat omalla esimerkillään.

Kotien ja koulun yhteistyö on erityisen tärkeää.

Käyttäytymisen arviointi kohdistuu siihen, miten oppilas ottaa huomioon muut ihmiset ja ympäristön, tuntee koulun säännöt ja noudattaa niitä sekä hyviä tapoja. Oppilaan käyttäytymistä arvioivat kaikki oppilasta opettavat opettajat.

Sanallisessa arvioinnissa erittäin hyvin vastaa numeroita 10-9, hyvin vastaa numeroa 8, tyydyttävästi vastaa numeroa 7, tarvitsee ohjausta vastaa numeroita 6-5

Numeroarvioinnissa hyvän käyttäytymisen kriteerit on määritelty arvosanalle 8 (hyvä).

Käyttäytymisen arvosana annetaan seuraavin arvosteluperustein:

Erinomainen 10

- ottaa huomioon muut ihmiset ja ympäristön sekä toimii itse positiivisena esimerkkinä muille
- on esimerkillinen käytöksessään ja huolellisuudessaan
- on luotettava ja oikeudenmukainen
- on aktiivinen ja toimii rakentavasti kouluyhteisön parhaaksi

Kiitettävä 9

- ottaa huomioon muut ihmiset ja ympäristön
- on hyväkäytöksinen
- toimii vastuullisesti kouluyhteisössä

Hyvä 8

- ottaa useimmiten huomioon muut ihmiset ja ympäristön
- käyttäytyy useimmiten asiallisesti (joskus myöhästelee, on joskus levoton eikä aina keskity työhön oppitunnilla)
- noudattaa useimmiten koulun sääntöjä
- on sopuisa ja yhteistyöhaluinen
- suhtautuu järkevästi yhteiseen omaisuuteen

Tyydyttävä 7

- huomautettavaa muiden ihmisten ja ympäristön huomioimisessa, työn arvostuksessa ja sääntöjen noudattamisessa
- osoittaa silloin tällöin piittaamattomuutta toisia työyhteisön jäseniä ja ympäristöä kohtaan
- on toisinaan haluton, jopa häiritsevä, harvoin oma-aloitteinen, tekee vain vaaditun
- myöhästelee toistuvasti
- tupakoi

Kohtalainen 6

- suhtautuu välinpitämättömästi koulunkäyntiin (pinnaus ja toistuvat myöhästelyt)
- rikkoo toistuvasti sääntöjä
- häiritsee useita oppitunteja
- töhertelee kirjoihin, vihkoihin, pulpetteihin tms.
- on epäluotettava
- käyttää äänekestä ja usein sopimatonta kieltä
- loukkaa toisen fyysistä ja henkistä koskemattomuutta (kiusaaminen)
- lietsoo asenteillaan ja teoillaan kielteistä ilmapiiriä (esim. kiusaajan tukeminen)

Välttävä 5

- erittäin törkeä ja välinpitämätön käytös
- toisen fyysisen ja henkisen koskemattomuuden toistuva loukkaaminen (kiusaaminen)
- aggressiivinen käytös

Hylätty 4

- käyttäytyminen normaaliin kouluyhteisöön täysin sopimatonta
- oppilas käy vain satunnaisesti koulussa sekä vaatii viranomaisten toimenpiteitä
- aiheuttaa tahallisesti toisen kouluyhteisön jäsenen vahingoittumisen
- vahingoittaa tahallisesti toisten omaisuutta
- harjoittaa rikollista toimintaa, eikä ole koulun käytettävissä olevin keinoin ojennettavissa

Mikäli oppilas on saanut käyttäytymisestään arvosanan 6, 5 tai 4, lisätään sanallinen arvio todistukseen erillisenä liitteenä. Sanallinen arvio tukee numeroarviointia ja on opettajakunnan näkemys oppilaan käyttäytymisestä.

7.1.10 OPPILAAN ITSEARVIOINTI

Perusopetuksen yhtenä tehtävänä on kehittää oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Sen tulee olla suunnitelmallista ja jatkuvaa. Itsearviointitaitojen kehittämisen tarkoituksena on tukea oppilaan itsetuntemuksen kasvua ja opiskelutaitojen kehittymistä. Tavoitteena on, että oppilaan itsetunto ja myönteinen minäkuva oppijana sekä osallisuuden tunne vahvistuvat. Itsearviointitaitojen kehittymisen myötä oppilas oppii myös tiedostamaan omaa edistymistään ja oppimiselle asetettuja tavoitteita sekä asettamaan itse opiskelulle tavoitteita ja säätelemään oppimisprosessiaan.

Itsearviointitaitojen kehittymiseksi oppilasta tulee ohjata tarkastelemaan oppimisprosessiaan sekä arvioimaan oppimis- ja työskentelytaitojaan. Tämä edellyttää säännöllisen palautteen antamista oppilaalle hänen työskentelystään. Oppilasta tulee ohjata ja kannustaa arvioimaan monipuolisesti osaamistaan ja oppimistaan.

Itsearviointi on luonteva osa jokapäiväistä koulutyötä. Lähtökohtana itsearvioinnissa on koululaiseksi kasvaminen ja siinä kehittyminen. Pääpaino asetetaan sosiaalisten- ja työskentelytaitojen arvioimiselle. Vähitellen mukaan otetaan varsinaista oppiaineisiin liittyvää arviointia. Itsearvioinnissa tarvitaan riittävästi opettajan ja vanhempien tukea.

Itsearvioinnin menetelminä ovat mm. arviointikeskustelu, arviointilomakkeet, portfoliot, oppimispäiväkirjat ja oppilaan vapaamuotoiset itsearviointikirjoitukset. Seitsemännän (7) luokan aikana käydään arviointikeskustelu huoltajan kanssa.

7.1.11 ARVIOINTIKESKUSTELU

Oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa käydään yhteisiä arviointikeskusteluja, joissa annetaan ja saadaan tietoa oppilaan edistymisestä, käyttäytymisestä ja työskentelystä. Arviointikeskustelu on kasvatuksellinen ja vuorovaikutteinen tilanne, jossa myös oppilaalla itsellään on mahdollisuus osallistua opiskeluaan ja oppimistaan koskevaan arviointiin ja päätöksentekoon.

Oulunsalon perusopetuksen kouluissa vuosiluokilla 1., 3. ja 5. väliarviointina toimivat arviointikeskustelut. 7. luokan aikana käydään väliarvioinnin lisäksi luokanvalvojan, oppilaan ja huoltajan välinen arviointikeskustelu. Erityistä tukea tarvitsevan oppilaan kohdalla arviointikeskustelut käydään HOJKS:n mukaisesti. ~~Nämä arviointikeskustelut toteutetaan Ovtes:n 14§ mukaisesti. Poistettu, sivistyslautakunta 20.6.2006 § 81.~~

Koulukohtaisesti myös muilla luokilla voidaan käydä arviointikeskusteluja.

Ennen arviointikeskusteluajankohtaa opettaja ottaa yhteyttä oppilaan kotiin ja so pii keskustelu-ajankohdan. Oppilaan vanhempia pyydetään valmistautumaan keskusteluun (kodin arviointikeskustelukaavake). Oppilas täyttää omalta osaltaan itsearviointikaavakkeen.

Opettajan arvioi numeroin – tai sanallisesti. Oppimista voidaan kuvata myös koenumeroarvosanoin (8+, 8½). Muut oppilasta opettavat opettajat antavat arviointinsa oppilaan osaamisesta, käyttäytymisestä ja työskentelystä. Oma opettaja/luokanvalvoja välittää nämä tiedot arviointikeskustelussa.

Opettaja ohjaa keskustelua, antaa palautetta oppilaan oppimisesta sekä auttaa asettamaan jatkotavoitteita oppimiselle.

Arviointikeskustelu kirjataan vuosiluokkien 1., 3. ja 5. osalta oppilaan oppilaskorttiin. Itsearviointikaavakkeet sijoitetaan oppilaan oppimiskansioon ja tarvittaessa ne voidaan myös kopioida opettajan/luokanvalvojan käyttöön. (arkistointi ja aika?)

7.1.12 ERITYISTÄ TUKEA TARVITSEVAN OPPILAAN ARVIOINTI

Sellaisen oppilaan, jota ei ole otettu tai siirretty erityisopetukseen, lievät oppimisvaikeudet tulee ottaa huomioon oppilaan arvioinnissa. Arvioitaessa tulee käyttää menetelmiä, joiden avulla oppilas kykenee mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa.

Erityisopetukseen otetun tai siirretyn oppilaan arvioinnin periaatteet määritellään henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS).

Jos henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa on päätetty, että oppilas opiskelee perusopetuksen yleisen opetussuunnitelman mukaisesti, oppilaan suorituksia arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin ja kuvauksiin oppilaan hyvästä osaamisesta.

Jos henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa on päätetty, että oppilas opiskelee yksilöllisen oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa, arvioidaan oppilaan suorituksia henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin perustuen. Silloin oppilaan osaamista ei arvioida suhteessa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin hyvän osaamisen kuvauksiin. Yksilöllisten oppimäärien mukaisesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan käyttää sanallista arviota kaikilla vuosiluokilla.

Pidennetyin oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan arviointi perustuu yleiseen perusopetuksen opetussuunnitelmaan tai yksilöllisiin oppimääriin, sen mukaan mitä oppilaan henkilökohtaisessa opintojen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa on päätetty.

Oppilaan, jonka opetus on järjestetty toiminta-alueittain, arviointi perustuu oppilaan henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa asetettuihin yksilöllisiin tavoitteisiin. Oppilaan arviointi kohdistuu edistymiseen toiminta-alueittain. Arvioitavia toiminta-alueita ovat motoriikka, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot. Arvioinnin tulee perustua oppilaan kasvamis- ja oppimisprosessiin, sen lähtökohtiin ja tavoitteisiin. Oppimista arvioitaessa tulee ottaa huomioon oppilaan vamman tai sairauden aiheuttamat esteet oppimiselle.

7.1.13 MAAHANMUUTTAJAOPPILAAN ARVIOINTI

Maahanmuuttajaoppilaiden eri oppiaineiden arvioinnissa otetaan huomioon oppilaan tausta ja vähitellen kehittyvä suomen tai ruotsin kielen taito. Oppilaan arvioinnissa tulee käyttää monipuolisia, joustavia ja oppilaan tilanteeseen sovitettuja arviointimenetelmiä, jotta hän kykenee osoittamaan osaamisensa mahdollisista suomen tai ruotsin kielen taitojen puutteista huolimatta. Maahanmuuttajaoppilaan arviointi voi olla sanallista koko perusopetuksen ajan lukuun ottamatta päättöarviointia.

7.2 PÄÄTTÖARVIOINTI

7.2.1 ARVIOINNIN TEHTÄVÄ

Päätöarvioinnin tehtävänä on määritellä, miten hyvin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut perusopetuksen oppimäärän tavoitteet eri oppiaineissa.

7.2.2 ARVIOINNIN PERIAATTEET

Päätöarvioinnin tulee olla valtakunnallisesti vertailukelpoista ja kohdella oppilaita tasavertaisesti. Päätöarvosanan perustuu kussakin yhteisessä oppiaineessa oppilaan osaamiseen perusopetuksen päättövaiheessa vuosiluokilla 8"9. Päätöarviointia varten on laadittu perusopetuksen päätöarvioinnin kriteerit kaikkiin yhteisiin oppiaineisiin. Oppilaan osaaminen arvioidaan perusopetuksen päätöarvioinnin kriteereiden pohjalta, monipuoliseen näyttöön perustuen.

Jos yhteisen oppiaineen opiskelu päättyy ennen perusopetuksen päättövaihetta, oppilaan osaaminen arvioidaan kyseiseen oppiaineeseen laadittujen perusopetuksen päätöarvioinnin kriteereiden mukaan.

Päätöarvioinnin kriteerit määrittelevät tieto- ja taitotason arvosanalle kahdeksan (8). Päätöarvioinnin kriteerit on laadittu siten, että oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin oppiaineen kriteereiden edellyttämää osaamista. Joidenkin kriteerien saavuttamatta jäämisen voi kompensoida muiden kriteerien tason ylittäminen.

Oppilas on saavuttanut perusopetuksessa vaadittavat tiedot ja taidot välttävästi (5), mikäli hän pystyy osoittamaan jossakin määrin kriteerien edellyttämää osaamista.

Päätöarvioinnissa työskentelyn arviointi sisältyy oppiaineen arvosanaan.

Jos henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa on päätetty, että oppilas opiskelee yksilöllisen oppimäärän mukaan yhdessä tai useammassa oppiaineessa, arvioidaan oppilaan suorituksia henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin perustuen. Silloin oppilaan osaamista ei arvioida suhteessa opetus-suunnitelman perusteissa määriteltyihin päätöarvioinnin kriteereihin.

Oppilaan, jonka opetus on järjestetty toiminta-alueittain, päätöarviointi perustuu oppilaan henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin.

7.2.3 ARVIOITAVAT OPPIAINEET

Perusopetuksen päättövaiheessa numeroin arvosteltavat yhteiset oppiaineet ovat äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen kieli, ensimmäinen vieras kieli, matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantieto, terveystieto, uskonto tai elämäkatsomustieto, historia, yhteiskuntaoppi, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta sekä kotitalous.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa arvioidaan kohdassa 7.2 mainitut oppimäärät, joista oppilas opiskelee yhtä tai kahta. Jos oppilas on vaihtanut äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen tai vieraiden kielten oppimäärää, arvioidaan päätöarvioinnissa se oppimäärä, jota hän on viimeksi opiskellut. Samoin menetellään, jos oppilas on vaihtanut katsomusaineesta toiseen.

Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään kahden vuosiviikkotunnin oppimäärän, arvioidaan numeroin.

Oppimäärältään alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet ja tällaisista oppimääristä koostuvat kokonaisuudet arvioidaan sanallisesti. Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen aineen syventäviksi opinnoiksi, sen suoritus voi korottaa kyseisen oppiaineen arvosanaa.

7.3 ARVIOINNIN UUSIMINEN JA OIKAISU

Opinnoissa etenemistä tai vuosiluokalle jättämistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista on pyydetty kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja oppilaan opettajat yhdessä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu uusi arviointi tai ratkaisu, jolla pyyntö on hylätty, on ilmeisen virheellinen, lääninhallitus voi oppilaan huoltajan pyynnöstä velvoittaa opettajan toimittamaan uuden arvioinnin tai määrätä, mikä arvosana oppilaalle on annettava, tai määrätä opinnoissa etenemistä tai vuosiluokalle jättämistä koskevan päätöksen muutettavaksi. (POA 19§/ 18.6.2003/560)

7.4 TODISTUKSET

Oppilaan todistukset ovat julkisia asiakirjoja. Jos niissä on oppilaan henkilökohtaisten ominaisuuksien sanallista arviointia koskevia tietoja, todistus on näiltä osin salassa pidettävä, ja se voidaan antaa vain oppilaalle ja hänen huoltajalleen.

7.4.1 PERUSOPETUKSEN AIKANA KÄYTETTÄVÄT TODISTUKSET

Perusopetuksen aikana käytettävät todistukset ovat:

1. Lukuvoositodistus
2. Välitodistus
3. Erotodistus.

Oppilaalle annetaan lukuvoositodistus lukuvuoden päättyessä. Luokilla 2., 4. ja 6.-9. annetaan lukuvuoden aikana lisäksi välitodistus. luokilla 1., 3. ja 5. arviointikeskustelu toimii väliarviointina.

Erotodistus annetaan oppilaalle, joka vaihtaa toiseen kouluun tai eroaa perusopetuksesta tai ei ole saanut oppivelvollisuutta suoritetuksi oppivelvollisuutensa aikana. Erotodistukseen liitetään koulussa noudatettu tuntijako sekä selvitys opetuksen mahdollisista painotuksista. Erotodistukseen ei merkitä käyttäytymisen arviota. Muilta osin erotodistuksen pohjana käytetään ajankohtaan parhaiten soveltuvaa todistusta ja lisäksi oppilaan suorituksia. Erillistä erotodistusta ei anneta, jos oppilas siirtyy saman opetuksen järjestäjän ylläpitämään toiseen kouluun.

Todistuksiin merkitään todistuksen, opetuksen järjestäjän, koulun ja oppilaan nimi, oppilaan henkilötunnus syntymäaika, todistuksen antamispäivä, allekirjoitus, arvio oppilaan käyttäytymisestä sekä oppilaan opinto-ohjelma ja arvio siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet. Jos työskentely arvioidaan erikseen, merkitään sen arvio todistukseen. Lukuvuositodistukseen merkitään myös tieto luokalta siirtymisestä sekä mahdollisesta luokalle jättämisestä. Numeroarvostelua käytettäessä todistukseen merkitään perusopetusasetuksen 10. §:n mukainen arviointiasteikko. Todistuksissa on merkintä, että ne ovat Opetushallituksen 16.1.2004 hyväksymien opetussuunnitelman perusteiden mukaisia. *Muutettu, sivistyslautakunta 22.5.2007 §83.*

Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään todistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä todistukseen.

Jos oppilaan oppitunneista lukuvuoden aikana vähintään puolet on opetettu muulla kuin koulun opetuskielellä, tulee todistuksessa mainita opetuksessa käytetty kieli ja sillä opetetut oppiaineet.

Jos henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa on päätetty, että oppilas opiskelee yksilöllisten oppimäärien mukaan, varustetaan numeroarvosana sekä sanallinen arvio tähdellä (*). Todistuksen lisätietoja -kohtaan tulee maininta siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt (*) oppiaineet henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa määritellyn yksilöllisen oppimäärän mukaan.

7.4.2 PERUSOPETUKSEN PÄÄTTÖTODISTUS

Päätötodistus annetaan perusopetuksen päättyessä oppilaalle, jonka suoritukset kaikissa numeroin arvosteltavissa aineissa ovat vähintään välttäviä.

Päätötodistukseen merkitään samat tiedot kuin perusopetuksen aikana käytettyyn todistukseen seuraavin poikkeuksin: Päätötodistukseen merkitään oppilaan koko nimi ja henkilötunnus, rehtorin allekirjoitus, yhteisten oppiaineiden ja numeroin arvosteltavien valinnaisten aineiden arviointi sanoin (välttävä–erinomainen) ja numeroin (5–10). Oppiaineista, joissa on useampia oppimääriä (äidinkieli ja kirjallisuus, toinen kotimainen ja vieraat kielet, uskonto) merkitään suoritettu oppimäärä. ~~Taito- ja taideaineista todistukseen merkitään oppilaan opiskelemien oppiaineiden laajuus vuosiviikkotunteina. Taito- ja taideaineista opintojen laajuus merkitään viidenneltä vuosiluokalta alkaen.~~ Päätötodistukseen tulee maininta siitä, että oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta ja työelämään tutustumista. Arviota oppilaan työskentelystä ja käyttäytymisestä ei merkitä päätötodistukseen. *Poistettu, sivistyslautakunta 22.5.2007 §83.*

Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät valinnaiset aineet merkitään päätötodistukseen välittömästi kyseisen oppiaineen alle. Numeroin arvosteltavista valinnaisista aineista merkitään nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja annettu arvosana. Sanallisesti arvioitavan valinnaisen aineen nimen kohdalle tulee merkintä ”valinnaiset opinnot”, sen jälkeen kaikkien kyseiseen yhteiseen aineeseen liittyvien sanallisesti arvioitavien aineiden yhteenlaskettu vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä ”hyväksytty”.

Ne valinnaisena opiskeltavat vieraat kielet ja muut valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen merkitään päättötodistukseen otsikon ”muut valinnaiset aineet” alle. Aineesta mainitaan nimi, vuosiviikkotuntimäärä, mahdollinen oppimäärä sekä arvio joko numeroin tai merkinnällä ”hyväksytty”.

Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen, päättötodistukseen merkitään molempien valinnaisaineiden nimet ja opiskellut vuosiviikkotuntimäärät. Kesken jääneen valinnaisaineen kohdalla tulee merkintä ”osallistunut”. Uudesta valinnaisaineesta tulee todistukseen joko numeroarvosana tai merkintä ”hyväksytty” vuosiviikkotuntimäärästä riippuen.

Mikäli oppilaan huoltaja pyytää kirjallisesti, ettei oppilaan päättötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisena aineena opiskeltavasta kielestä, arvosana jätetään pois ja todistukseen tulee merkintä ”hyväksytty”. Toista kotimaista kieltä opetetaan kuitenkin yhteisenä oppiaineena ja se arvostellaan numeroin.

Päättötodistukseen voi kuulua liitteitä, esimerkiksi arvio oppilaan käyttäytymisestä ja työskentelystä sekä sanallinen liite alle kaksi vuosiviikkotuntia käsittävistä valinnaisista aineista. Jokaisesta liitteestä tulee ilmetä oppilaan tunnistetiedot. Päättötodistuksen liitteistä ei tule mainintaa päättötodistukseen.

Jos oppilas saa oman uskonnon opetusta, hänen saamansa arvio merkitään päättötodistukseen, mikäli kyseinen opetus on perusopetuksen järjestäjän antamaa. Uskonnollisen yhdyskunnan antamasta opetuksesta mahdollisesti saatua arvosanaa ei merkitä päättötodistukseen.

Päättötodistukseen tulee merkitä oppiaineen opetuksessa käytetty kieli, mikäli jonkin oppiaineen perusopetuksen oppitunneista on päättövaiheessa opetettu vähintään puolet muulla kuin koulun opetuskielellä.

Jos oppilas opiskelee yksilöllisten oppimäärien mukaan, myös päättöarviointi voi olla sanallinen. Päättötodistuksessa voidaan käyttää näissä oppiaineissa myös numeroarvostelua. Sekä numeroarvosana että sanallinen arvio varustetaan tähdellä (*). Todistuksen lisätietoja-kohtaan tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä merkityt (*) oppiaineet henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa määritellyn yksilöllisen oppimäärän mukaan. Oppilaan, jonka opetus on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi on sanallinen.

Yhdeksännen luokan oppilaalle tulee antaa tarvittaessa jatko-opintoihin pyrkimistä varten välitodistus, jossa oppilaan osaaminen arvioidaan samoin perustein kuin päättötodistuksessa.

7.4.3 MUUT TODISTUKSET

Muut perusopetuksessa käytettävät todistukset ovat:

1. Todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta
2. Todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä
3. Todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Jos oppilas on suorittanut perusopetuksen jonkin oppiaineen oppimäärän erityisessä tutkinnossa, hänelle annetaan todistus perusopetuksen oppiaineen oppimäärän suorittamisesta. Todistuksesta tulee käydä ilmi suoritettu oppiaine ja oppimäärä. Samaa todistukseen voidaan merkitä useamman oppiaineen suoritukset. Jos oppilas on

suorittanut osan perusopetuksen oppimäärästä, kuten vuosiluokan oppimäärän, annetaan hänelle todistus osittain suoritetusta perusopetuksen oppimäärästä. Jos perusopetuksen koko oppimäärä on suoritettu erityisessä tutkinnossa, annetaan todistus perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.

Todistukseen merkitään samat yleistiedot kuin päättötodistukseen. Suoritetuista oppiaineista merkitään oppiaineen nimi, mahdollinen oppimäärä sekä arvosana. Yhteisten oppiaineiden laajuutta vuosiviikkotunteina ei merkitä. Oppivelvollisen on suoritettava hyväksytysti kaikki yhteiset oppiaineet saadakseen todistuksen perusopetuksen koko oppimäärän suorittamisesta.